

ข้อสังเกต
การประชุมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
ครั้งที่ ๘/๒๕๕๙
วันอังคารที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙

พิจารณาเรื่อง รายงานของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการบริหารราชการแผ่นดิน เรื่อง การจัดทำ การกำหนด และการขับเคลื่อนกฎหมายว่าด้วยยุทธศาสตร์ชาติ และร่าง พระราชบัญญัติยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ.

ข้อสังเกตของสมาชิกในที่ประชุม

นายคำคุณ สิริธิตมาน

ร่างพระราชบัญญัติยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ซึ่งมีข้อสังเกตและข้อเสนอแนะ ดังนี้

๑. การที่มาตรา ๕๕ วรรคแรก กำหนดว่าในวาระเริ่มแรกให้นายกรัฐมนตรี ประธานสภานิติบัญญัติ แห่งชาติ และประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ เป็นกรรมการยุทธศาสตร์ชาติโดยตำแหน่ง และยังได้ กำหนดให้คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติประกอบด้วยกรรมการโดยตำแหน่งเท่าที่มีอยู่และกรรมการ ผู้ทรงคุณวุฒิ อาจทำให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติได้ในอนาคต เพราะหากประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศต้องสิ้นสุดการปฏิบัติหน้าที่ เพราะเหตุมีสภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภาแล้ว จะทำให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรและประธานวุฒิสภาไม่สามารถเป็นกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ โดยตำแหน่งได้จึงควรแก้ไขเพิ่มเติมความในมาตราดังกล่าวให้สอดคล้องกับข้อเท็จจริงที่จะเกิดขึ้นด้วย

๒. มาตรา ๕๖ (๑) กำหนดให้คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติชุดแรกที่ได้รับพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งและมีวาระการดำรงตำแหน่ง ๘ ปี แต่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน ๑๑ คน จะต้องพ้นจากตำแหน่ง โดยวิธีการจับสลากเมื่อดำรงตำแหน่งครบ ๔ ปี ทำให้คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติชุดแรกโดยเฉพาะ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งสรรหาและคัดเลือกโดยสภานิติบัญญัติแห่งชาติยังคงอยู่ปฏิบัติหน้าที่ แม้ว่าจะมี วุฒิสภาเกิดขึ้นแล้วก็ตาม ดังนั้น เพื่อให้คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติได้รับการยอมรับและมีความเชื่อมโยง กับรัฐบาลใหม่ จึงควรให้คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติชุดแรกปฏิบัติหน้าที่ได้จนกว่าคณะกรรมการ ยุทธศาสตร์ชาติซึ่งวุฒิสภาเป็นผู้สรรหาและคัดเลือกจะเข้ารับหน้าที่เท่านั้น

๓. ควรแก้ไขเพิ่มเติมความในมาตรา ๘ ซึ่งจากเดิมกำหนดให้ ประธานกรรมการเสนอยุทธศาสตร์ชาติ ต่อรัฐสภาเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ ในกรณีรัฐสภาไม่เห็นชอบกับยุทธศาสตร์ชาติที่เสนอ รวมทั้ง คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติและรัฐสภาไม่สามารถหาข้อยุติได้ตามระยะเวลาที่กำหนดให้ถือว่ารัฐสภา ให้ความเห็นชอบ เป็นการกำหนดให้รัฐสภาควรเป็นผู้มีอำนาจตัดสินใจและให้ความเห็นชอบยุทธศาสตร์ชาติ เพราะสมาชิกรัฐสภาปฏิบัติหน้าที่ในฐานะของผู้แทนปวงชนชาวไทย

๔. มาตรา ๒๕ ไม่ควรกำหนดให้นำบัญชีเงินเดือน เงินประจำตำแหน่ง และประโยชน์ตอบแทนอื่น ของประธานรัฐสภา นายกรัฐมนตรี หรือประธานศาลฎีกา มาใช้บังคับกับประธานกรรมการยุทธศาสตร์ชาติด้วย

เพราะอาจทำให้เกิดการตีความว่า ประธานกรรมการยุทธศาสตร์ชาติมีอำนาจเทียบเท่ากับประมุขของฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติ และฝ่ายตุลาการ ดังนั้น จึงควรแก้ไขเพิ่มเติมความในมาตราดังกล่าว เป็นข้อความในทำนองว่า ให้เงินเดือน เงินประจำตำแหน่ง และประโยชน์ตอบแทนอื่นของประธานกรรมการยุทธศาสตร์ชาติเป็นไปตามพระราชกฤษฎีกากำหนด

๕. ควรยกเลิกความในมาตรา ๑๓ (๙) ซึ่งบัญญัติว่า “ตรวจสอบการไม่ปฏิบัติตามยุทธศาสตร์ชาติของรัฐสภา คณะรัฐมนตรี องค์กรหรือหน่วยงานของรัฐ และเปิดเผยผลการตรวจสอบต่อสาธารณะตามสมควร โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา” และมาตรา ๓๗ (๔) ซึ่งบัญญัติว่า “กรณีไม่ได้ดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ส่อไปในทางทุจริตหรือปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ ให้คณะกรรมการส่งเรื่องให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติดำเนินการตามกฎหมายต่อไป” เพราะร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ... (ร่างเบื้องต้น) มาตรา ๒๓๐ และมาตรา ๒๓๑ กำหนดให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีอำนาจหน้าที่ดำเนินการตามกฎหมายกรณีที่หน่วยงานไม่ได้ดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ และส่อไปในทางทุจริตหรือปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบไว้แล้ว ดังนั้น เมื่อบทบัญญัติดังกล่าว กำหนดให้คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติมีเพียงอำนาจหน้าที่ตรวจสอบและส่งเรื่องให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติดำเนินการตามกฎหมายต่อไปเท่านั้น จึงไม่มีความจำเป็นต้องบัญญัติความมาตรา ๑๓ (๙) และมาตรา ๓๗ (๔) ไว้อีก

๖. ควรแก้ไขเพิ่มเติมความในมาตรา ๑๔ โดยกำหนดให้ “นายกรัฐมนตรี” หรือ “คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติเสนอความเห็นเพื่อให้นายกรัฐมนตรี” เป็นผู้ชี้ขาดกรณีปรากฏว่ามีกฎหมายให้อำนาจองค์กรหรือหน่วยงานของรัฐหลายองค์กรหรือหลายหน่วยงานของรัฐรับผิดชอบดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ แทนบทบัญญัติเดิม ซึ่งกำหนดให้เป็นอำนาจของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ เพราะการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติเป็นภารกิจของฝ่ายบริหารและนายกรัฐมนตรีเป็นผู้บริหารสูงสุดขององค์กรหรือหน่วยงานของรัฐ

๗. นายกรัฐมนตรีควรมีอำนาจวินิจฉัยถึงกรณีฉุกเฉิน ซึ่งอาจเป็นเหตุยกเว้นการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติได้อยู่แล้ว เช่นเดียวกับอำนาจวินิจฉัยถึงกรณีที่มีความจำเป็นเร่งด่วน หรือฉุกเฉินในการตราพระราชกำหนด ดังนั้น จึงไม่ควรต้องกำหนดให้นายกรัฐมนตรีเสนอความเห็นให้คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติพิจารณาดังเช่นที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๕

๘. ควรแก้ไขเพิ่มเติมคุณสมบัติของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ และคณะกรรมการบริหารยุทธศาสตร์ชาติ ตามมาตรา ๑๗ โดยควรพิจารณากำหนดอายุชั้นสูงของกรรมการยุทธศาสตร์ชาติและกรรมการบริหารยุทธศาสตร์ชาติไว้ตามความเหมาะสม เพื่อให้กรรมการดังกล่าวปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๙. มาตรา ๑๙ กำหนดให้กรรมการยุทธศาสตร์ชาติมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ ๘ ปี ซึ่งเป็นระยะเวลาที่นานเกินไป จึงควรพิจารณาทบทวนระยะเวลาการดำรงตำแหน่งของกรรมการยุทธศาสตร์ชาติให้เหมาะสมอีกครั้งหนึ่ง นอกจากนี้ ร่างพระราชบัญญัติฯ ยังไม่ได้กำหนดวาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการบริหารยุทธศาสตร์ชาติไว้ จึงควรบัญญัติเรื่องดังกล่าวไว้ เพื่อให้เกิดความชัดเจนและครบถ้วนด้วย

๑๐. มาตรา ๕๒ วรรคสอง กำหนดให้รัฐต้องจัดสรรเงินงบประมาณแผ่นดินให้แก่สำนักงานคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติเท่าจำนวนที่จำเป็น ซึ่งบทบัญญัติดังกล่าวคล้ายกับร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ... (ร่างเบื้องต้น) มาตรา ๑๓๖ วรรคสอง ที่กำหนดว่า รัฐต้องจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอต่อการปฏิบัติหน้าที่โดยอิสระของรัฐสภา ศาล องค์การอิสระ และองค์การอัยการ ดังนั้นจึงควรแก้ไขเพิ่มเติมความในมาตราดังกล่าว เพื่อป้องกันปัญหาการตีความว่าสำนักงานคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติมีสถานะเป็นองค์การอิสระได้

๑๑. ควรแก้ไขเพิ่มเติมความในมาตรา ๕ โดยกำหนดให้ นายกรัฐมนตรีเป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้แทนประธานรัฐสภา เพื่อให้เกิดความเหมาะสมกับการใช้อำนาจของฝ่ายบริหาร

๑๒. มาตรา ๗ วรรคสอง ซึ่งกำหนดให้การจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ ต้องพิจารณาผลประโยชน์แห่งชาติ วัตถุประสงค์หลักของชาติ รวมทั้งต้องรับฟังความเห็นและการมีส่วนร่วมของประชาชนทุกภาคส่วนอย่างทั่วถึงนั้น ควรจะต้องระบุกระบวนการและวิธีการรับฟังความเห็นและการมีส่วนร่วมไว้ให้ชัดเจน เพื่อให้ประชาชนทุกภาคส่วนได้มีส่วนร่วมต่อการจัดทำร่างยุทธศาสตร์ชาติอย่างแท้จริง รวมทั้งครอบคลุมประชาชนทุกกลุ่มของสังคมไทย

นายนิกร จำนง

ปัจจัยที่อาจมีผลกระทบต่อยุทธศาสตร์ชาติ สรุปได้ดังนี้

๑. การกำหนดยุทธศาสตร์ชาติ ซึ่งเป็นเป้าหมายและวิธีการในการพัฒนาประเทศในระยะถึง ๒๐ ปี อาจเกิดปัญหาในทางปฏิบัติ เพราะมีระยะดำเนินการที่ยาวนาน และอาจไม่สอดคล้องกับสถานการณ์โลกที่เป็นพลวัตได้

๒. การจัดทำแผนพัฒนาประเทศระยะ ๕ ปีของประเทศกำลังพัฒนา รวมทั้งประเทศไทยมักไม่ประสบความสำเร็จ เพราะไม่สามารถควบคุมกลไกต่าง ๆ ในประเทศได้เหมือนกับประเทศจีนหรือรัสเซียที่ประสบความสำเร็จในการใช้แผนดังกล่าว

๓. ประเทศไทยเป็นประเทศขนาดเล็กมักได้รับผลกระทบและแรงกดดันจากกฎเกณฑ์ระหว่างประเทศ เช่น ประเทศไทยมีแผนพัฒนาด้านการประมง แต่เมื่อแผนดังกล่าวขัดต่อกฎระเบียบการป้องกันยับยั้ง และขจัดการทำประมงที่ผิดกฎหมาย หรือ (Illegal Unreported and Unregulated Fishing : IUU Fishing) ของสหภาพยุโรปก็ต้องปรับให้สอดคล้องกับกฎระเบียบดังกล่าวด้วย เป็นต้น

๔. การจัดทำแผนพัฒนาประเทศเป็นแผนที่มีความซับซ้อนและเชื่อมโยงข้อมูลของหลายหน่วยงาน ซึ่งมีการประสานและแลกเปลี่ยนข้อมูลมักได้ข้อมูลที่ไม่ตรงกับข้อเท็จจริงและเชื่อถือไม่ได้

จากปัจจัยดังกล่าวข้างต้น พบว่า การดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติจึงไม่ควรใช้รูปแบบ Root method ๒๐ ปี เพราะยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี มีลักษณะเป็นเป้าหมายและกรอบแนวทางการพัฒนาประเทศที่มีความซับซ้อนและต้องปฏิบัติตามอย่างต่อเนื่อง ๒๐ ปี แม้จะพิจารณาทบทวนยุทธศาสตร์ได้ทุก ๆ ๕ ปี เพื่อให้สามารถปรับปรุงให้ทันต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้นก็ตาม แต่การทบทวนแผนยุทธศาสตร์ชาติทุก ๕ ปีก็ยังไม่สามารถปรับตัวให้ทันต่อบริบทของโลกและประเทศที่มีความเป็นพลวัตได้ ดังนั้น จึงขอเสนอวิธีการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ในรูปแบบ Branch method (ต่อตาดอกกิ่ง) กล่าวคือ ยุทธศาสตร์ชาติ

เปรียบเสมือนการปลูกต้นไม้พันธุ์พื้นเมืองให้เป็นต้นตอ เมื่อต้นตอมีความแข็งแรงแล้ว หากอยากได้พันธุ์ไม้ใดเพิ่มเติมก็ใช้วิธีต่อตาต่อกิ่งจากต้นตอพันธุ์พื้นเมือง ซึ่งการต่อตาต่อกิ่งจะทำให้สามารถปรับตัวให้สอดคล้องกับบริบทในขณะนั้นได้อย่างรวดเร็ว โดยยุทธศาสตร์ชาติควรมีวิธีการดำเนินการดังนี้

๑) ศึกษาจุดแข็งของประเทศไทย เช่น ประเทศไทยมีจุดแข็งในเชิงพื้นที่ กล่าวคือ ตั้งอยู่บริเวณพื้นที่ลุ่มแม่น้ำก่อนออกสู่ทะเล ทำให้มีความอุดมสมบูรณ์ และเป็นแหล่งอาหารสำคัญของโลก รวมทั้งลักษณะพื้นที่เชิงกายภาพที่เป็นศูนย์กลางของสุวรรณภูมิ ทำให้ได้เข้าร่วมกลุ่มประเทศเพื่อพัฒนาในมิติต่าง ๆ นอกจากนี้ยังมีจุดแข็งในเรื่องของคนที่มีอัธยาศัยดีและมีความเชี่ยวชาญในด้านการเพาะปลูกพืช เป็นต้น

๒) นำข้อผิดพลาดในอดีตจากการใช้แผนพัฒนาประเทศระยะ ๕ ปี มาประมวลผลร่วมกับแผนการปฏิรูปประเทศทั้ง ๑๒ ด้าน แล้วกำหนดเป็นยุทธศาสตร์ชาติซึ่งเปรียบเสมือนต้นตอของต้นไม้ หากในอนาคตบริบทโลกมีการเปลี่ยนแปลงในเรื่องใด ๆ ประเทศไทยก็สามารถตอบโต้หรือแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ทันต่อสถานการณ์ มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล อันเปรียบเสมือนการต่อตาต่อกิ่งต้นไม้ เพื่อให้ได้ผลผลิตในเวลาอันรวดเร็ว

นางปัทมา เจริญวิเศษกุล

๑. หลักการและเหตุผลในการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ ได้กำหนดเป็นแม่บทหลักที่สำคัญในการพัฒนาประเทศ และบูรณาการการดำเนินการทุกมิติ โดยสามารถจัดลำดับความสำคัญของประเด็นการปฏิรูปได้อย่างต่อเนื่อง อันนำไปสู่การติดตามและประเมินผลการดำเนินการได้อย่างสัมฤทธิ์ผล ดังนั้น เพื่อให้การจัดทำยุทธศาสตร์ชาติเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างแท้จริงแล้ว ควรมีการพิจารณากำหนดแนวทางการมีส่วนร่วมกับภาคประชาชนในแก้ไขปัญหาของประเทศ เช่น โครงสร้างพื้นฐานของประชาชน เป็นต้น

๒. ควรมีการพิจารณากำหนดวิสัยทัศน์ของประเทศให้มีความชัดเจน เป็นที่ยอมรับร่วมกันของประชาชนทุกภาคส่วน โดยกำหนดเป้าหมายสำคัญของประเทศไทยหรือภาพในอนาคตอีก ๒๐ ปีข้างหน้า รวมทั้ง กำหนดแนวทางในการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติที่มีความสำคัญต่อการแก้ไขปัญหาประเทศ เช่น การบริหารบุคคล การบริหารจัดการภาครัฐ และการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เป็นต้น ซึ่งมีรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้งของประชาชนเข้ามาทำหน้าที่ขับเคลื่อนการปฏิรูปให้เกิดผลสัมฤทธิ์อย่างแท้จริง โดยกำหนดยุทธวิธี วิธีการหรือขั้นตอนการปฏิบัติไว้อย่างคร่าว ๆ ไม่จำเป็นต้องลงรายละเอียด ซึ่งจะส่งผลให้สามารถกำหนดรูปแบบที่มีความเหมาะสมกับสถานการณ์ของประเทศที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

๓. การกำหนดเป้าหมายของประเทศไทยในอนาคต เช่น การมุ่งสู่ความเป็นชาติการค้าบนฐานการขยายตัวของเศรษฐกิจดิจิทัลในอนาคต ความเป็นเลิศในสาขาบริการและอุตสาหกรรมแห่งอนาคต และฐานการผลิตอาหารคุณภาพที่มีความปลอดภัยในอนาคต เป็นต้น เพื่อสร้างเป้าหมายที่มีความชัดเจนและสร้างความมั่นคงให้กับประเทศชาติในอนาคต จึงควรพิจารณาทบทวนการกำหนดแนวทางในระดับย่อยลงมาให้มีหน้าที่ในการกำกับ ดูแล และติดตามการดำเนินการตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ดังกล่าว

๔. กลไกการนำยุทธศาสตร์ชาติไปสู่การปฏิบัติที่ชัดเจน และการประเมินผลยุทธศาสตร์ในแต่ละระดับ เป็นการสร้างความเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ชาติไปสู่การจัดทำแผนยุทธศาสตร์ชาติ โดยกำหนดเป้าหมายหรือตัวชี้วัดที่สำคัญ เพื่อให้เกิดความสอดคล้องเป็นไปในทิศทางเดียวกัน และใช้กลไกการบริหารจัดการยุทธศาสตร์

กำกับ รวบรวม ติดตาม วิเคราะห์ ประเมินผล และจัดการผลการดำเนินงานเชิงยุทธศาสตร์ อันนำไปสู่การบังคับใช้ ดังนั้น กลไกที่จะนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลนั้น จำเป็นต้องมีการพิจารณาจัดทำกฎหมายที่เกี่ยวข้องขึ้นมา เพื่อสนับสนุนการดำเนินการให้เกิดความต่อเนื่องของกระบวนการปฏิบัติได้อย่างแท้จริง

๕. มาตรา ๔๕ ของร่างพระราชบัญญัติยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. กำหนดว่า สำนักงานคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติมีหน้าที่รับผิดชอบและสนับสนุนการปฏิบัติภารกิจของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ และคณะกรรมการบริหารยุทธศาสตร์ชาติในด้านต่าง ๆ ที่บัญญัติไว้ โดยการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวมีความใกล้เคียงกับภารกิจของหน่วยงานภาครัฐที่ได้จัดตั้งขึ้น เช่น สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ชาติประจำแต่ละกระทรวง ซึ่งพิจารณาแล้วเห็นว่าการจัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติจะเป็นการเพิ่มภาระค่าใช้จ่ายของภาครัฐ และการจัดสรรงบประมาณที่จำกัดในการจัดตั้งสำนักงานใหม่ขึ้น ควรพิจารณากระดบองค์กรและหน่วยงานภาครัฐที่มีความเกี่ยวข้อง โดยปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติของแต่ละหน่วยงานให้สามารถสนับสนุนภารกิจในการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพขึ้นมาแทน

๖. มาตรา ๔๕ (๓) ของร่างพระราชบัญญัติยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. กำหนดว่า การศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และสนับสนุนทางวิชาการต่อคณะกรรมการและคณะกรรมการบริหาร เพื่อสนับสนุนการจัดทำร่างยุทธศาสตร์ชาติตามมาตรา ๗ นั้น ได้ตั้งข้อสังเกตว่า แนวทางการปฏิบัติดังกล่าวยังขาดความชัดเจน และมีความซ้ำซ้อนกันในเรื่องการดำเนินงานตามภารกิจของการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ ตัวอย่างเช่น การรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ให้มีความสมบูรณ์ครบถ้วนในทุกมิติ ซึ่งแต่ละหน่วยงานได้ดำเนินการศึกษา วิเคราะห์ และสร้างฐานความรู้ที่มีความสำคัญในการจัดทำร่างยุทธศาสตร์ชาติอยู่แล้ว ดังนั้น เพื่อไม่ให้เกิดการซ้ำซ้อนของข้อมูลแต่ละหน่วยงาน จึงควรให้มีการพิจารณาเพิ่มเติมเนื้อหาในมาตราดังกล่าว โดยเปิดช่องทางให้สามารถนำข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมของแต่ละหน่วยงานมาสนับสนุนการจัดทำร่างยุทธศาสตร์ชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๗. มาตรา ๔๕ (๕) ของร่างพระราชบัญญัติยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. กำหนดว่า การประสานงานกับหน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ ราชการส่วนท้องถิ่น องค์กรอื่นและประชาชนที่เกี่ยวข้อง การดำเนินการตามอำนาจหน้าที่และกิจการของคณะกรรมการและคณะกรรมการบริหารในการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ อาจทำให้เกิดความซ้ำซ้อนกับอำนาจหน้าที่และการปฏิบัติภารกิจของหน่วยงานอื่น ๆ ที่ได้มีการดำเนินการไว้แล้ว

๘. มาตรา ๔๕ (๖) ของร่างพระราชบัญญัติยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. กำหนดให้สำนักงานคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติมีหน้าที่รับผิดชอบในการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลการปฏิบัติตามยุทธศาสตร์ ซึ่งไม่ได้กำหนดถึงรายละเอียดของมาตรฐานการประเมิน และวิธีการประเมินการปฏิบัติตามยุทธศาสตร์ชาติ เช่น การกำหนดเครื่องมือการประเมิน การกำหนดเกณฑ์มาตรฐาน และการนำผลการประเมินบังคับใช้ เป็นต้น ดังนั้น เพื่อให้เกิดความชัดเจนของการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล ควรพิจารณารายละเอียดของเนื้อหาในมาตราดังกล่าวด้วย

๙. มาตรา ๕๘ ของร่างพระราชบัญญัติยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. กำหนดว่า ในระหว่างที่สำนักงานคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติยังไม่ได้จัดตั้งขึ้น ให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม

แห่งชาติและส่วนราชการหรือองค์กรของรัฐบาลตามมติของคณะรัฐมนตรีทำหน้าที่สนับสนุนการดำเนินงานของคณะกรรมการ คณะกรรมการบริหาร และสำนักงานไปพลางก่อน โดยบูรณาการการดำเนินการจัดทำร่างยุทธศาสตร์ชาติกับสำนักงานต่างๆ ที่ได้บัญญัติไว้ จนกว่าการจัดตั้งสำนักงานจะแล้วเสร็จนั้น ทำให้เกิดความซ้ำซ้อนในการบูรณาการดำเนินการด้านต่างๆ ของแต่ละหน่วยงานที่ได้มีการจัดทำข้อมูลไว้อย่างเป็นระบบแล้ว จึงได้ตั้งข้อสังเกตถึงความจำเป็นและความสำคัญในการจัดตั้งสำนักงาน โดยสามารถดำเนินการกิจอื่นใด ที่มีความแตกต่างไปจากภารกิจ ธุรกิจ การสื่อสาร และการทำความเข้าใจถึงบทบาทอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการได้หรือไม่ อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาจากรายละเอียดของบทบัญญัติมาตราดังกล่าว พบว่าบทบัญญัติในมาตรา ๕๘ มีเนื้อหาที่ขาดความชัดเจน อาจส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการดำเนินการได้ จึงเสนอให้มีการพิจารณายกระดับหน่วยงานต่าง ๆ ในปัจจุบัน ให้สามารถดำเนินการกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพตามขั้นตอนการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ ที่ได้กำหนดไว้ว่า การกำหนดผลประโยชน์แห่งชาติมีเป้าหมายหลักในการดำเนินการร่วมกับคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ คณะกรรมการบริหารยุทธศาสตร์ชาติ และองค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

พลเอก พลพล สว่างเนตร

๑. ควรมีการพิจารณาแก้ไขเพิ่มเติมเนื้อหาในหัวข้อกลุ่มภารกิจ แผนภาพที่ ๒ กรอบความคิดในการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ หน้า ๑๓ รายงานของคณะกรรมการวิชาการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการบริหารราชการแผ่นดิน สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ เรื่อง “การจัดทำ การกำหนด และการขับเคลื่อนกฎหมายว่าด้วยยุทธศาสตร์ชาติ” และร่างพระราชบัญญัติยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ดังนี้

๑) ควรพิจารณาเพิ่มเติมเนื้อหาของคำว่า เศรษฐกิจ และสังคม ให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้เพราะอาจเกิดความได้อย่างหลากหลายถึงขอบเขตหรืออำนาจหน้าที่นั้น โดยสามารถกำหนดให้เป็นเป้าประสงค์หลักของชาติและผลประโยชน์ของชาติ เพื่อให้มีความหมายที่ถูกต้องและครบถ้วนสมบูรณ์อย่างแท้จริง

๒) ควรแก้ไขคำว่า “ฯลฯ” เป็น “การศึกษา และการพัฒนาทรัพยากรบุคคล” ซึ่งเป็นส่วนที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง และมีความจำเป็นต่อการกำหนดไว้เป็นกลุ่มภารกิจในการรองรับการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติในอนาคต

๒. มาตรา ๑๑ ของร่างพระราชบัญญัติยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ควรแก้ไขเป็น ... และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิด้านต่าง ๆ ตามมาตรา ๖ จำนวนยี่สิบสอง(๓๒) คน ซึ่งจะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง เพื่อให้เกิดความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติที่กำหนดให้อย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญ อันประกอบด้วย ๑๒ ด้าน โดยจะสามารถกำหนดผู้ดูแล และการกำกับหัวข้อละ ๒ ท่าน ทั้งนี้ควรมีการพิจารณาเพิ่มเติมคุณสมบัติของผู้ที่เข้ามาดำรงตำแหน่งดังนี้ ๑) การเป็นนักคิดที่สามารถกำหนดภาพในอนาคตหรือการมีวิสัยทัศน์ที่ก้าวไกลตามยุทธศาสตร์ชาติ ๒) การเป็นนักปฏิบัติที่สามารถดำเนินการต่าง ๆ ให้เกิดผลสัมฤทธิ์อย่างแท้จริง และ ๓) ความเป็นครูที่ควรครอบคลุมองค์ความรู้ต่าง ๆ ที่สามารถนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการปฏิรูปอย่างมีประสิทธิภาพ

๓. ร่างพระราชบัญญัติยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. กำหนดให้คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ มีอำนาจหน้าที่ในการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติเกี่ยวกับอำนาจทางบริหาร และอำนาจนิติบัญญัติ แต่มีเนื้อหาบางส่วน ถูกวิพากษ์วิจารณ์ถึงความไม่เหมาะสมในการใช้อำนาจของคณะกรรมการ อันจะส่งผลให้เกิดความขัดแย้งกัน ภายในองค์กรหรือหน่วยงานของรัฐได้ โดยมีมาตราที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

๑) มาตรา ๑๓ (๙) ได้บัญญัติว่า ตรวจสอบการไม่ปฏิบัติตามยุทธศาสตร์ชาติของรัฐสภา คณะรัฐมนตรี องค์กรหรือหน่วยงานของรัฐ และเปิดเผยผลการตรวจสอบต่อสาธารณะชนตามสมควร โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

๒) มาตรา ๑๔ ได้บัญญัติว่า ในการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ หากปรากฏว่ามีกฎหมายให้อำนาจองค์กรหรือหน่วยงานของรัฐหลายองค์กรหรือหน่วยงานของรัฐดำเนินการในเรื่องเดียวกัน ให้คณะกรรมการชี้ขาดว่าองค์กรหรือหน่วยงานของรัฐใดเป็นองค์กรหรือหน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบดำเนินการ หรือให้องค์กรหรือหน่วยงานของรัฐหลายองค์กรหรือหน่วยงานของรัฐร่วมดำเนินการ โดยกำหนดให้องค์กรหรือหน่วยงานของรัฐใดเป็นหลักที่รับผิดชอบด้วยก็ได้

การชี้ขาดของคณะกรรมการให้เป็นยุติ

ดังนั้น ควรพิจารณากำหนดให้คณะกรรมการเป็นผู้ให้ข้อสังเกต ข้อเสนอแนะ ข้อเสนอแนะ หรือเป็นที่ปรึกษาในด้านนโยบายและโครงสร้างแทน ซึ่งมีความเหมาะสมมากกว่า อันจะส่งผลให้เกิดความสมบูรณ์ในเชิงปฏิบัติ สร้างความน่าเชื่อถือให้กับประชาชน และสร้างความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนให้กับประเทศไทยในอนาคต

นางถวิลวดี บุรีกุล

ควรมีการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมความในร่างพระราชบัญญัติยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ... ซึ่งผ่านความเห็นชอบจากสภาปฏิรูปแห่งชาติก็บ่งชี้ที่คณะทำงานว่าด้วยการกำหนดยุทธศาสตร์ชาติดำเนินการแก้ไขเพื่อขับเคลื่อนไปสู่การพัฒนาประเทศไทยในอนาคตอย่างมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน มีรายละเอียดดังนี้

๑. มาตรา ๖ ได้กำหนดว่า ยุทธศาสตร์ชาติอย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญในด้านต่าง ๆ ทั้ง ๑๒ อนุมาตรา ซึ่งมีรายละเอียดและสาระสำคัญที่มากเกินไป ควรให้มีการแก้ไขความในมาตราดังกล่าวให้มีความกระชับมากขึ้นและสามารถครอบคลุมถึงเนื้อหาสาระสำคัญได้ทั้งหมด

๒. มาตรา ๗ วรรคสอง ให้อำนาจคณะกรรมการกำหนดรายละเอียดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการรับฟังความคิดเห็น และการมีส่วนร่วมของประชาชนทุกภาคส่วนอย่างทั่วถึง ในการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติตามวัตถุประสงค์หลักของชาติ ซึ่งไม่ได้กำหนดรายละเอียดของหลักการดังกล่าว ว่ามีเนื้อหาหรือสาระสำคัญอย่างไร จึงควรให้มีการพิจารณาเพิ่มเติมความในร่างพระราชบัญญัติฯ ด้วย

๓. มาตรา ๗ วรรคสาม ควรมีการพิจารณาแก้ไขเนื้อหาที่กล่าวถึง การจัดทำและสาระที่พึงมีในยุทธศาสตร์ชาติ การกำหนดเป้าหมาย ระยะเวลาที่จะบรรลุเป้าหมาย ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด ซึ่งไม่ได้กำหนดสาระสำคัญของการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติต้องมาจากการมีส่วนร่วมของประชาชน และเจตจำนงของทุกภาคส่วน ทั้งนี้ ยังเป็นการให้อำนาจของกับคณะกรรมการเป็นผู้กำหนด

หลักเกณฑ์และวิธีการของการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติทั้งหมดอีกด้วย อาจกล่าวได้ว่ามีความไม่เหมาะสมถึงขอบเขตอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการดังกล่าว

๔. มาตรา ๙ ควรมีการแก้ไขเป็น “ยุทธศาสตร์ชาติให้มีผลใช้บังคับเป็นระยะเวลาสี่ปี และเพื่อให้มีการทบทวนทุกห้าปีหรือเมื่อมีสถานการณ์กระทบต่อวัตถุประสงค์ตามหลักยุทธศาสตร์ชาติอย่างเป็นนัยสำคัญ” เพื่อสร้างความสอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบันที่เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และสามารถเพิ่มเติมประเด็นที่มีความสำคัญในขณะนั้นได้ อันเป็นการสร้างเนื้อหาให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น

๕. มาตรา ๑๓ (๙) ซึ่งบัญญัติว่า “ตรวจสอบการไม่ปฏิบัติตามยุทธศาสตร์ชาติของรัฐสภา คณะรัฐมนตรี องค์กรหรือหน่วยงานของรัฐ และเปิดเผยผลการตรวจสอบต่อสาธารณะตามสมควร โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา” เมื่อพิจารณาแล้วเห็นว่า เมื่อมีการตรวจสอบการไม่ปฏิบัติตามยุทธศาสตร์ชาติ และเปิดเผยผลการตรวจสอบต่อสาธารณะตามสมควรแล้วนั้น จะมีแนวทางหรือผลบังคับใช้อย่างไรต่อไป เพื่อสร้างความชัดเจนของขอบเขตอำนาจหน้าที่ในมาตราดังกล่าว รวมทั้งมีหน่วยงานใดที่เข้ามาตรวจสอบ และประเมินผลการทำงานของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ

๖. มาตรา ๓๓ ควรมีการพิจารณาปรับปรุงแก้ไข กรณีการสรรหาคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ โดยให้มีการแบ่งสัดส่วนของผู้สมัครที่ชัดเจน รวมทั้งคำนึงถึงความเสมอภาคของการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน เพื่อพัฒนาการปฏิรูปในทุกมิติ และเกิดมุมมองใหม่ ๆ ตามความต้องการของบุคคลที่มีความหลากหลาย

๗. มาตรา ๔๑ ได้กำหนด อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารที่มีความซ้ำซ้อนกับการปฏิบัติภารกิจขององค์กรและหน่วยงานภาครัฐอื่น ๆ ซึ่งองค์กรและหน่วยงานภาครัฐได้มีการจัดทำ เป้าหมาย ตัวชี้วัด และภารกิจของแต่ละหน่วยงานอยู่แล้ว จึงควรให้มีการบูรณาการทำงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อันจะเป็นการสร้างเชื่อมโยงกันระหว่างองค์กรและหน่วยงานในการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

๘. มาตรา ๔๕ (๕) ควรมีการแก้ไขเป็น “ประสานงานกับหน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ ราชการส่วนท้องถิ่น องค์กรภาคประชาสังคม องค์กรอื่นและประชาชน เกี่ยวกับการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่และกิจการของคณะกรรมการและคณะกรรมการบริหาร” เพื่อสนับสนุนการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติให้มีความรอบด้านในทุกมิติ

๙. มาตรา ๔๕ (๗) ควรมีการแก้ไขเป็น “สื่อสาธารณะ กับกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ ในสังคม เพื่อสร้างความเข้าใจ และสร้าง ~~แนวร่วม~~ เครือข่าย ในการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ” โดยคำว่า “แนวร่วม” มีความหมาย เป็นการหาบุคคลที่มีความคิดหรืออุดมคติเดียวกันเข้ามาดำเนินการร่วมด้วย ซึ่งมีความแตกต่างไปจากคำว่า “เครือข่าย” ซึ่งหมายถึง การสร้างบุคคลที่มีองค์ความรู้หลากหลายอย่างรอบด้านหรือเฉพาะด้าน เพื่อสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ ให้มีการปรับปรุงการทำงานที่ดีและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

๑๐. ความในมาตรา ๔๕ (๙) ที่ได้กำหนดให้มีการจัดทำเอกสารคู่มือเพื่อเผยแพร่ยุทธศาสตร์ชาติ เมื่อพิจารณาแล้วเห็นว่าไม่เหมาะสมในการกำหนดรูปแบบการเผยแพร่ยุทธศาสตร์ชาติเฉพาะเอกสารคู่มือ เพราะจะทำให้ไม่สามารถกำหนดช่องทางหรือรูปแบบอื่นๆ ในการเผยแพร่การจัดทำยุทธศาสตร์ชาติได้

๑๑. มาตรา ๔๘ ได้บัญญัติคำว่า “ผู้ช่วยสั่ง” ซึ่งอาจก่อให้เกิดความสับสนและเกิดการตีความที่หลากหลายได้ ควรพิจารณายกเลิกคำอื่นที่มีความชัดเจนและตรงตามเจตนารมณ์ของมาตราดังกล่าว

นายสมพงษ์ สระกวี

๑. การกำหนดให้มีคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ คณะกรรมการบริหารยุทธศาสตร์ชาติ และสำนักงานคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ ไว้ในร่างพระราชบัญญัติยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. อาจมีใช้แนวทางการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศที่ถูกแนวทาง เนื่องจากในอดีตที่ผ่านมาการตั้งคณะกรรมการเพื่อดำเนินกิจการใด ๆ มักขาดประสิทธิภาพและไม่ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ ดังนั้น จึงควรหาแนวทางการขับเคลื่อน อื่นๆ เช่น การมุ่งเน้นให้ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนและผลักดันการปฏิรูปประเทศ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างรวดเร็วและเป็นรูปธรรม

๒. ควรศึกษาตัวอย่างการพัฒนาประเทศที่ประสบความสำเร็จ เช่น การพัฒนาประเทศหลังจากการรวมเยอรมันตะวันตกและเยอรมันตะวันออกเป็นสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี และการพัฒนาประเทศหลังสงครามของสาธารณรัฐเกาหลี ซึ่งมีการพัฒนาและก้าวสู่ประเทศโลกที่หนึ่งได้อย่างรวดเร็ว โดยทั้งสองประเทศได้มุ่งเน้นการปลูกจิตสำนึกความรักชาติ เสริมสร้างความสามัคคีปรองดองในชาติ ทั้งนี้ เพื่อเป็นตัวอย่างและแนวทางในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ชาติให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

นางเบญจวรรณ สร้างนิทร

๑. ประเทศไทยมีหน่วยงานที่ให้คำปรึกษาคณะรัฐมนตรีในการบริหารราชการแผ่นดินหลายหน่วยงาน เช่น สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ มีหน้าที่ให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีในปัญหาต่างๆ ที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจและสังคม ให้ความเห็นเกี่ยวกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและแผนอื่นๆ ตามที่กฎหมายบัญญัติก่อนจะพิจารณาประกาศใช้ และมีสภาความมั่นคงแห่งชาติ ทำหน้าที่พิจารณาเสนอแนะคณะรัฐมนตรีในเรื่องนโยบายภายในประเทศ นโยบายต่างประเทศ นโยบายการทหาร นโยบายการเศรษฐกิจ และนโยบายอื่น ๆ อันเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งชาติ ซึ่งแต่ละหน่วยงานจะมีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน และมีการดำเนินงานที่แยกอิสระออกจากกัน ทำให้การดำเนินงานของหน่วยงานดังกล่าวขาดการเชื่อมโยงและบูรณาการร่วมกัน ดังนั้น การจัดทำยุทธศาสตร์ชาติจึงควรกำหนดให้มีการบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่มีภารกิจคล้ายคลึงหรือใกล้เคียงกัน อันจะทำให้การปฏิรูประบบบริหารราชการแผ่นดินประสบความสำเร็จ

๒. มาตรา ๔๔ ของร่างพระราชบัญญัติยุทธศาสตร์ชาติ กำหนดให้สำนักงานคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ (สยช.) มีฐานะเป็นนิติบุคคล และเป็นหน่วยงานของรัฐที่ไม่เป็นส่วนราชการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน และไม่เป็นรัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณหรือกฎหมายอื่น รวมทั้งอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของประธานกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ และมาตรา ๔๘ กำหนดให้เลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติเป็นผู้บังคับบัญชาพนักงานและลูกจ้างของสำนักงาน

การกำหนดบทบัญญัติดังกล่าวข้างต้น อาจขัดกับมติคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับหลักการจัดรูปแบบองค์กรภาครัฐ ซึ่งกำหนดว่า องค์กรที่ทำหน้าที่กำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ หลักเกณฑ์ มาตรฐาน หรืองานที่มีลักษณะควบคุม ดูแล จะต้องเป็นส่วนราชการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน ดังนั้น การกำหนดให้ สยช. ไม่เป็นส่วนราชการ อาจก่อให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับสถานะของหน่วยงาน พนักงานและลูกจ้างของ สยช. ได้ในอนาคต

พลเอก เลิศรัตน์ รัตนวานิช

การพัฒนาทักษะภาษาต่างประเทศ เช่น ภาษาอังกฤษ ภาษาจีน มีความสำคัญและจำเป็นต่อการเพิ่มคุณภาพแรงงานไทยให้สามารถแข่งขันกับแรงงานต่างด้าว แต่เนื่องจากในปัจจุบันแรงงานไทยยังคงขาดทักษะดังกล่าว ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของประเทศ ดังนั้น จึงควรกำหนดเรื่องการพัฒนาทักษะภาษาต่างประเทศไว้ในยุทธศาสตร์ของชาติ เพื่อสร้างแรงงานที่มีคุณภาพ และสามารถแข่งขันกับต่างประเทศได้

นายกษิต ภิรมย์

๑. การจัดทำยุทธศาสตร์เป็นการกำหนดแผนและนโยบายในระยะสั้น เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ดังนั้น การกำหนดยุทธศาสตร์ชาติเป็นระยะเวลา ๒๐ ปี จึงไม่เหมาะสม เนื่องจากเป็นเรื่องระยะยาวและบริบทของสังคมโลกมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ซึ่งอาจส่งผลให้การปฏิรูปประเทศไม่ประสบผลสำเร็จตามเป้าประสงค์

๒. การตรากฎหมายเกี่ยวกับการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ ควรเป็นหน้าที่ของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เนื่องจากมีอำนาจหน้าที่โดยตรงในกิจการดังกล่าว ดังนั้น คณะกรรมาธิการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการบริหารราชการแผ่นดิน ควรมอบหน้าที่ดังกล่าวให้กับสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เพื่อให้การตรากฎหมายเป็นไปอย่างถูกต้อง ครบถ้วนและสมบูรณ์

นายศานิตย์ นาคสุขศรี

๑. รัฐบาลควรกำหนดยุทธศาสตร์หรือหาแนวทางกระตุ้นให้ภาคประชาชน ภาคเอกชน ชุมชนท้องถิ่น และภาคส่วนอื่นๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น รวมทั้งควรกำหนดนโยบายเสริมสร้างความรัก ความสามัคคีของคนในชุมชน เพื่อให้การขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศเป็นไปอย่างรวดเร็วและประสบผลสำเร็จ

๒. รัฐบาลควรกำหนดแนวทางการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติควบคู่ไปกับการจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ ซึ่งกำลังอยู่ระหว่างการจัดทำ เพื่อให้การจัดทำแผนดังกล่าวเกิดความสอดคล้อง และเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับการปฏิรูปประเทศ

นายวัฒนา สรรพพานิช

รัฐบาลควรนำร่างพระราชบัญญัติยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ไปเป็นกรอบเพื่อพิจารณากำหนดนโยบาย แผนงาน หรือโครงการ ในการบริหารราชการแผ่นดิน และควรหาแนวทางให้เกิดการบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดแรงขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ตามที่กำหนดไว้ในร่างพระราชบัญญัติและทำให้การปฏิรูปประเทศประสบความสำเร็จตามเป้าประสงค์

พลตำรวจโท อำนวน นิมมะโน

มาตรา ๑๓ (๓) ของร่างพระราชบัญญัติยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. บัญญัติเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติว่า “กำหนดแนวทางการจัดสรรงบประมาณและทรัพยากรของประเทศขององค์กรหรือหน่วยงานของรัฐ เพื่อสนับสนุนผลสัมฤทธิ์ของเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติแต่ละช่วงเวลา”

จากบทบัญญัติดังกล่าวข้างต้น อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ อาจมีความทับซ้อนกับหน่วยงานอื่น เช่น สำนักงานปรมาณู ดังนั้น เพื่อป้องกันการทับซ้อนของภารกิจหรืออำนาจหน้าที่กับหน่วยงานอื่น ๆ คณะกรรมาธิการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการบริหารราชการแผ่นดิน ควรพิจารณาบทบัญญัติในประเด็นดังกล่าวอย่างรอบคอบ เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ชาติเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์ของกฎหมาย

นายเพิ่มพงษ์ เชาวลิท

๑. มาตรา ๑๓ (๓) ของร่างพระราชบัญญัติยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ได้กำหนดแนวทางการจัดสรรงบประมาณและทรัพยากรของประเทศขององค์กรหรือหน่วยงานของรัฐสภา เพื่อสนับสนุนผลสัมฤทธิ์ของเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติแต่ละห้วงระยะเวลา ซึ่งการกำหนดอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับแนวทางการจัดสรรงบประมาณควรเป็นหน้าที่ของคณะรัฐมนตรี และรัฐสภา เป็นผู้พิจารณาจ่ายประจำปีงบประมาณ แต่หากคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติกำหนดแนวทางการจัดสรรงบประมาณไว้เช่นนี้อาจทำให้เกิดข้อขัดแย้งในทางปฏิบัติได้ เช่น กรณีการกำหนดแนวทางการจัดสรรงบประมาณของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติขัดแย้งกับการกำหนดแนวทางการจัดสรรงบประมาณของคณะรัฐมนตรี ดังนั้น จึงควรพิจารณาทบทวนในเรื่องดังกล่าวอย่างรอบคอบ เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติในอนาคตต่อไป

๒. มาตรา ๑๔ ของร่างพระราชบัญญัติยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ได้กำหนดแนวทางในการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ หากปรากฏว่ามีกฎหมายให้อำนาจองค์กรหรือหน่วยงานของรัฐหลายองค์กรหรือหน่วยงานของรัฐดำเนินการในเรื่องเดียวกัน ให้คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติชี้ขาดว่าองค์กรหรือหน่วยงานของรัฐใดเป็นผู้ที่รับผิดชอบดำเนินการ หรืออาจให้ร่วมกันดำเนินการ โดยกำหนดให้องค์กรหรือหน่วยงานของรัฐใดเป็นหลักที่รับผิดชอบด้วยก็ได้ นั่น เป็นการให้อำนาจแก่คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติมากเกินไป เนื่องจากอำนาจดังกล่าวมีอำนาจเทียบเท่ากับอำนาจของคณะรัฐมนตรี ซึ่งอาจจะก่อให้เกิดปัญหาในการปฏิบัติราชการของหน่วยงานต่าง ๆ ได้ในอนาคต ดังนั้น จึงควรพิจารณาทบทวนในเรื่องดังกล่าวให้รอบคอบและมีความชัดเจน เพื่อป้องกันปัญหาการบังคับใช้กฎหมายดังกล่าวต่อไป

๓. ควรพิจารณาให้มีหน่วยงานที่จะเข้ามาดูแล และรับผิดชอบเฉพาะยุทธศาสตร์ชาติ โดยทำหน้าที่ให้คำปรึกษา คำแนะนำหรือข้อเสนอแนะทางเทคนิคด้านวิชาการเท่านั้น

๔. ควรเร่งดำเนินการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติให้เป็นผลสำเร็จโดยเร็ว และให้ประชาชนได้รับประโยชน์สูงสุด ตลอดจนทำให้ประชาชนมีความเชื่อมั่น เชื่อถือและเห็นถึงความสำคัญของยุทธศาสตร์ชาติ

๕. เนื่องจากการกำหนดแนวทางการบริหารประเทศที่ผ่านมา มักถูกฝ่ายการเมืองเข้ามามีอิทธิพลและแทรกแซงในการกำหนดนโยบายต่าง ๆ ดังนั้น ควรบัญญัติความเพิ่มเติมเกี่ยวกับแนวนโยบายของรัฐให้ชัดเจนไว้ในร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช (ร่างเบื้องต้น) เพื่อมิให้มีการเปลี่ยนแปลงแก้ไขได้โดยง่ายหากเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงรัฐบาลแต่ละชุด รวมทั้งยังเป็นการป้องกันการแทรกแซงจากพรรคการเมืองต่าง ๆ ด้วย

นายเสรี สุวรรณภานนท์

๑. ควรนำความในมาตรา ๒๗ ไปบัญญัติไว้ในบทเฉพาะกาลของร่างพระราชบัญญัติยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. เนื่องจากเป็นบทบัญญัติที่ใช้เฉพาะกรณีที่พระราชบัญญัติยุทธศาสตร์ชาติมีผลบังคับใช้แล้วเท่านั้น แต่ยังไม่มีการตั้งคณะกรรมการตามมาตรา ๕๕ ขึ้น

๒. ควรนำบทบัญญัติมาตรา ๒๘ ถึง มาตรา ๓๐ ไปบัญญัติไว้ในหมวด ๒ คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ และการสรรหา ส่วนที่ ๑ คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ ของร่างพระราชบัญญัติยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. เนื่องจากบทบัญญัติทั้งสามมาตราเป็นเรื่องของการได้มาซึ่งกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ จึงควรนำมาบัญญัติไว้รวมกัน เพื่อให้ร่างพระราชบัญญัติยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. มีเนื้อหาสอดคล้องกันมากยิ่งขึ้น

นายอำพล จินดาวัฒนะ

๑. ในการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ ควรพิจารณาถึงผลประโยชน์ของชาติเป็นหลัก โดยจะต้องมีกระบวนการและวิธีการรับฟังความเห็นของประชาชนทุกภาคส่วน รวมทั้งให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติอย่างแท้จริง

๒. ร่างพระราชบัญญัติยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ได้กำหนดให้ตั้งคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ และคณะกรรมการบริหารยุทธศาสตร์ชาติขึ้น เพื่อดำเนินการศึกษาและจัดเตรียมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ รวมทั้งตั้งสำนักงานคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ ทำหน้าที่เลขานุการ เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ที่กำหนดไว้ นั้น อาจไม่สามารถดำเนินการปฏิรูปประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากขาดการมีส่วนร่วมอย่างจริงจังของภาคเอกชนและภาคประชาชน ดังนั้น จึงควรกำหนดแนวทางและอำนาจหน้าที่ให้ชัดเจน เพื่อให้ทุกภาคส่วนในประเทศ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาการ และภาคประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดอนาคตของชาติ และเปิดโอกาสให้ภาคส่วนต่าง ๆ ร่วมกันพัฒนาประเทศ เพื่อให้การปฏิรูปประเทศบรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้

๓. การตั้งองค์กรตามร่างพระราชบัญญัติยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. เป็นการจัดตั้งหน่วยงานขึ้นมาใหม่โดยกำหนดให้มีสำนักงานคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ เรียกโดยย่อว่า “สยช.” ซึ่งประกอบด้วยคณะกรรมการยุทธศาสตร์ และคณะกรรมการบริหารยุทธศาสตร์ เพื่อทำหน้าที่ขับเคลื่อนการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ที่กำหนดไว้ อาจไม่สามารถดำเนินการปฏิรูปประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น จึงควรกำหนดแนวทางและอำนาจหน้าที่ในการบริหารให้ชัดเจน เพื่อให้การปฏิรูปประเทศบรรลุผลตามเป้าประสงค์ที่กำหนดไว้

๔. การจัดทำยุทธศาสตร์ชาติควรจะต้องสำรวจความต้องการของประชาชน โดยจัดเวทีเสวนาเพื่อรับฟังความคิดเห็นของประชาชนอย่างแท้จริง รวมทั้งสร้างการยอมรับและความเข้าใจในยุทธศาสตร์ร่วมกัน ซึ่งจะต้องมีการออกแบบกระบวนการให้ชัดเจน รวมทั้งสอดคล้องกับนโยบายสาธารณะและคำนึงถึงการมีส่วนร่วมภายใต้กฎหมายที่กำหนด จึงควรเพิ่มเติมความสำคัญของการสนับสนุนกระบวนการนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมที่เป็นระบบ เพื่อให้ยุทธศาสตร์ชาติผสมผสานระหว่างวิชาการและการมีส่วนร่วมของสังคม

พลตำรวจเอก เรืองศักดิ์ จริตเอก

ร่างพระราชบัญญัติยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ควรมีหลักการพิจารณา ๒ ประการ ดังนี้

๑. ควรให้ความยั่งยืน คือ การปรารถนาแห่งความยั่งยืนและต่อเนื่องของนโยบาย เพื่อเป็นแนวทางในการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศอย่างต่อเนื่องและเป็นรูปธรรม

๒. ควรให้มีการยอมรับ โดยต้องได้รับการยอมรับจากประชาชนในประเทศและต่างประเทศ เกิดการยอมรับ เชื่อถือ เชื่อมั่นและศรัทธาในยุทธศาสตร์ชาติ ซึ่งการขับเคลื่อนหรือการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ ควรมีองค์ประกอบ ๓ ประการ กล่าวคือ ๑) หลักวิชาการและความชอบธรรมเป็นสากล ๒) หลักศึกษาประสบการณ์จากต่างประเทศที่ดีและประสบความสำเร็จ และ ๓) หลักการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

ดังนั้น จึงมีข้อสังเกตและข้อเสนอแนะ ดังนี้

๑) ควรจะต้องทำให้ประชาชนและสังคมไทยเกิดความรู้ ความเข้าใจ รับทราบข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ ควรอยู่บนพื้นฐานความต้องการของประชาชน และให้ประชาชนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง

๒) ควรศึกษาหรือนำบทเรียนที่ดีจากประเทศที่ประสบความสำเร็จมาเป็นแนวทางในการจัดทำและดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์ชาติที่กำหนดไว้ เพื่อให้การปฏิรูปประเทศประสบผลสำเร็จ

๓) ควรสร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมที่เข้มแข็ง และให้ประชาชนทุกภาคส่วนได้มีส่วนร่วมในการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติอย่างแท้จริง เพื่อให้เกิดความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืนของประเทศและประชาชนต่อไป

พลอากาศตรี เฉลิมชัย เครืองาม

๑. มาตรา ๓๗ (๒) ของร่างพระราชบัญญัติยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ซึ่งบัญญัติว่า “กรณีคณะกรรมการตรวจสอบพบว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองไม่ได้ดำเนินการตามยุทธศาสตร์ ซึ่งทำให้ประเทศชาติเกิดความเสียหายร้ายแรง แต่ไม่ปรากฏว่ามีการทุจริต ให้คณะกรรมการเสนอวุฒิสภา เพื่อดำเนินการตามรัฐธรรมนูญ” และ มาตรา ๓๗ (๓) ยังได้บัญญัติว่า “กรณีคณะกรรมการตรวจสอบพบว่าผู้ใดหรือองค์กรใดของหน่วยงานของรัฐไม่ได้ดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ซึ่งทำให้ประเทศชาติเกิดความเสียหายอย่างร้ายแรง แต่ไม่ปรากฏทุจริต ให้คณะกรรมการเสนอคณะรัฐมนตรีดำเนินการต่อไป” นั้น จะเห็นได้ว่า เป็นบทบัญญัติที่ไม่มี ความชัดเจนเกี่ยวกับบทลงโทษของผู้ที่กระทำผิดแต่อย่างใด และยังขาดรายละเอียดเกี่ยวกับขั้นตอน วิธีการดำเนินการในระยะต่อไป ดังนั้น จึงควรบัญญัติเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวไว้ในร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช (ร่างเบื้องต้น) ด้วย

๒. การจัดตั้งองค์กรขึ้นมาใหม่ตามร่างพระราชบัญญัติยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ควรกำหนดสถานะขององค์กรที่จะจัดตั้งขึ้นให้ชัดเจนว่าเป็นองค์กรอิสระหรือเป็นเพียงการปรับเปลี่ยนบทบาทหน้าที่การทำงานขององค์กรเดิม เช่น สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แต่ให้คงสถานะเป็นองค์กรของฝ่ายบริหาร เพื่อให้การดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติเกิดประโยชน์สูงสุด เป็นต้น

นายวิทยา แก้วภราดัย

การจัดทำยุทธศาสตร์ชาติเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นและมีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศไทยเป็นอย่างมาก เพราะที่ผ่านมาประเทศไทยขาดความต่อเนื่องในการพัฒนาประเทศมาโดยตลอด ถึงแม้ว่าประเทศไทยจะมีแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติอยู่แล้วก็ตาม แต่ก็ไม่เคยมีทิศทางหรือเป้าหมายในการพัฒนาประเทศที่ชัดเจน เพราะแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติถูกจัดทำหรือถูกกำหนดขึ้นเพื่อให้สอดคล้องหรือสอดคล้องกับแนวนโยบายของรัฐบาลเป็นหลัก หากมีการเปลี่ยนแปลงรัฐบาลเกิดขึ้นเมื่อใด แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติก็就会被เปลี่ยนแปลงตามไปด้วย จนไม่สามารถพัฒนาประเทศให้เกิดความเจริญก้าวหน้าอย่างต่อเนื่องได้ จึงมีข้อสังเกตเกี่ยวกับการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ ดังนี้

๑. รายงานของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการบริหารราชการแผ่นดินเกี่ยวกับเรื่อง การจัดทำ การกำหนด และการขับเคลื่อนกฎหมายว่าด้วยยุทธศาสตร์ชาติ ซึ่งคณะกรรมการได้ดำเนินการจัดทำเป็นร่างพระราชบัญญัติยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. เพื่อเสนอให้รัฐบาลบังคับใช้เป็นกฎหมายในการจัดทำยุทธศาสตร์ชาตินั้น อาจจะไม่สามารถนำไปสู่เป้าหมายในการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติได้อย่างแท้จริง เนื่องจากร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ ถูกจัดทำขึ้นโดยภาครัฐจึงเป็นเรื่องที่ภาครัฐได้กำหนดวิธีการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติขึ้นมาเอง โดยไม่ได้มีการยึดโยงประชาชนให้เข้ามามีส่วนร่วม และทำให้ประชาชนเกิดการยอมรับแนวทางในการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติดังกล่าว การจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อการพัฒนาประเทศจึงอาจจะไม่ประสบความสำเร็จก็เป็นได้ ดังนั้น จะเป็นไปได้หรือไม่ หากจะกำหนดเรื่องการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติไว้ในร่างรัฐธรรมนูญ ในหมวดหน้าที่ของรัฐ และในหมวดแนวนโยบายแห่งรัฐ เพื่อให้ประชาชนได้ทราบถึงแนวทางการบริหาร การขึ้นตอน วิธีการ และแผนงานต่าง ๆ ในการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ และกำหนดให้ประชาชนต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติด้วย เพราะเมื่อใดก็ตามที่ร่างรัฐธรรมนูญได้ผ่านการลงประชามติ และผ่านความเห็นชอบจากประชาชนจนมีผลบังคับใช้เป็นรัฐธรรมนูญตามกฎหมายแล้ว ย่อมถือได้ว่าประชาชนได้ให้ความเห็นชอบเกี่ยวกับเรื่องแนวทางการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติด้วย

๒. ควรมีการบูรณาการหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อเตรียมความพร้อมและอำนวยความสะดวกในการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ โดยเฉพาะกระทรวงกลาโหมและคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ซึ่งควรจะเป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินการในเรื่องดังกล่าว ทั้งนี้ อาจกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญเลยก็ได้ว่าให้หน่วยงานใดเป็นฝ่ายเลขานุการในการทำหน้าที่อำนวยความสะดวกในการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ โดยไม่จำเป็นต้องจัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติขึ้นมาทำหน้าที่อีก

พลตำรวจโท สุวิระ ทรงเมตตา

การจัดทำยุทธศาสตร์ชาติเป็นเรื่องที่มีความสำคัญ เพราะเป็นการกำหนดเป้าหมายและทิศทางการพัฒนาประเทศในอนาคต ซึ่งจากรายงานของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการบริหารราชการแผ่นดิน เกี่ยวกับเรื่อง การจัดทำ การกำหนด และการขับเคลื่อนกฎหมายว่าด้วยยุทธศาสตร์ชาตินั้น ได้มีการกำหนดหลักการ กระบวนการ ขั้นตอนการทำงาน และวิธีการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ ไว้อย่างถูกต้องตามหลักสากล โดยเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติได้ แม้ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาประเทศไทยจะมีแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติก็ตาม แต่การพัฒนาประเทศก็ยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร เพราะเมื่อใดที่มี

การเปลี่ยนแปลงรัฐบาล แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติก็จะถูกเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย จึงมีข้อสังเกตเกี่ยวกับการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ ดังนี้

๑. การบูรณาการการทำงานร่วมกันจากทุกภาคส่วนเป็นเรื่องที่มีความสำคัญมากในการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ เพราะการจัดทำยุทธศาสตร์ในเรื่องหนึ่ง เรื่องใด นั้น ย่อมมีปัจจัยหรือองค์ประกอบที่สำคัญต่าง ๆ อยู่มากมายหลายด้าน เช่น หากจะจัดทำยุทธศาสตร์เกี่ยวกับเรื่องการบริหารจัดการน้ำ นอกจากจะต้องคำนึงถึงว่ามีหน่วยงานใดที่เกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าวบ้างแล้ว ยังจะต้องคำนึงถึงวิธีการบูรณาการการทำงานร่วมกันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้วย เพื่อให้เกิดการทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพสูงสุด ตลอดจนวิธีการจัดสรรงบประมาณ หรือมีวิธีการใช้จ่ายงบประมาณต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความเหมาะสม เป็นต้น

๒. การจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ นอกจากจะต้องทราบถึงความต้องการของประชาชนภายในประเทศอย่างแท้จริงแล้ว ยังต้องมีการประเมินบริบทหรือสภาพแวดล้อมของแต่ละท้องถิ่น แต่ละชุมชน เพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลประกอบการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติด้วย โดยอาจจะเริ่มต้นจากการประเมินสภาพแวดล้อมเพื่อจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศในระดับชุมชนก่อน จากนั้นจึงจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศในระดับท้องถิ่น อำเภอ และจังหวัด เพื่อนำมาจัดทำเป็นยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศในระดับกลุ่มจังหวัด หรือที่เรียกกันว่า “ยุทธศาสตร์ภาค” ก่อนนำยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศทั้งหมดมาจัดทำเป็น “ยุทธศาสตร์ประเทศ หรือ ยุทธศาสตร์ชาติ” ต่อไป ซึ่งจะทำให้มีความสอดคล้องและเหมาะสมกับสภาพสังคมและสถานการณ์ในปัจจุบัน ตลอดจนมีทิศทางในการพัฒนาประเทศอย่างเป็นรูปธรรมมากกว่าการใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

๓. หากมีการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติและใช้บังคับแผนยุทธศาสตร์ชาติเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ก็ไม่มีความจำเป็นที่จะต้องใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติอีก เนื่องจากได้มีการกำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติอย่างชัดเจนแล้วว่า จะมีแนวทางหรือแผนงานในการพัฒนาประเทศอย่างไร ให้เป็นไปในทิศทางใด มีโครงการอะไรบ้าง หน่วยงานใดเป็นผู้รับผิดชอบ และใช้งบประมาณจำนวนเท่าใด

๔. ควรมอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ทำหน้าที่เป็นสำนักงานคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ โดยไม่จำเป็นต้องมีการจัดตั้งหน่วยงานขึ้นมาใหม่ เพราะสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมชาตินั้น มีบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ในการจัดทำแผนการพัฒนาประเทศอยู่แล้ว น่าจะสามารถปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๕. ตามความในร่างพระราชบัญญัติยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ส่วนที่ ๑ คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ มาตรา ๑๘ (๕) บัญญัติว่า “เป็นบุคคลล้มละลายหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต” นั้น ถ้อยคำหรือข้อความในอนุมาตราดังกล่าว ได้มีการบัญญัติถ้อยคำหรือข้อความไว้ถูกต้องหรือไม่ มีการพิมพ์คำถ้อยคำหรือข้อความตกหล่นหรือไม่ อย่างไร

๖. ตามความในร่างพระราชบัญญัติยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ส่วนที่ ๒ การสรรหาคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ มาตรา ๓๑ (๑) บัญญัติว่า “ส่วนราชการ ให้เสนอชื่อตามมติของ อ.ก.พ. กระทรวง หรือ อ.ก.พ. กรม หรือระดับ พลโท พลเรือโท พลอากาศโท ในส่วนราชการของกระทรวงกลาโหม” นั้น ควรมีการบัญญัติความเพิ่มเติมว่า “พลตำรวจโท, และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ” ไว้ในอนุมาตราดังกล่าวด้วย เพื่อให้เกิดความครอบคลุมทั้งในส่วนของหน่วยงานราชการทหารและตำรวจ

นายณัฐ ชพานนท์

๑. ตามความในร่างพระราชบัญญัติยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. หมวด ๑ การจัดทำยุทธศาสตร์
มาตรา ๖ นอกจากอนุมาตรา (๑) - (๑๒) แล้ว ควรมีการบัญญัติอนุมาตราเพิ่มเติมว่า “(๑๓) การระหว่างประเทศ”
ไว้ในมาตราดังกล่าวด้วย เพื่อให้เกิดความครอบคลุมในการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติในทุกด้าน เพราะเรื่องที่เกี่ยวข้อง
กับการระหว่างประเทศหรือความสัมพันธ์ระหว่างประเทศนั้น เป็นเรื่องที่มีสำคัญประการหนึ่งในการพัฒนาประเทศ

๒. การจัดทำยุทธศาสตร์ชาติเป็นเรื่องใหม่ที่เกิดขึ้นในประเทศไทย และเป็นเรื่องที่มีความสำคัญ
ต่อการพัฒนาประเทศเป็นอย่างยิ่ง จึงควรมีการกำหนดแนวทางหรือนโยบายในการพัฒนาประเทศให้สอดคล้อง
และเหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน ทั้งนี้ หากเป็นไปได้ควรมีการดำเนินการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติโดยเร็ว
เพื่อให้ประเทศไทยมียุทธศาสตร์ชาติ เพื่อใช้ในการพัฒนาประเทศได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน

๓. การจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ ไม่ใช่เรื่องของใคร คนใด คนหนึ่ง หรือหน่วยงานใด หน่วยงานหนึ่ง
แต่เป็นเรื่องของทุกภาคส่วนที่ต้องร่วมมือกันและให้ความสำคัญในการกำหนดกรอบ แนวทาง กระบวนการ
ขั้นตอน วิธีการในการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ ซึ่งทุกภาคส่วนควรมีทิศทางหรือเป้าหมายเดียวกันในการจัดทำ
ตลอดจนต้องร่วมมือกัน เพื่อให้เกิดแรงผลักดันไปสู่เป้าหมายดังกล่าว ทั้งนี้ สิ่งแรกที่สำคัญที่สุดในการจัดทำ
ยุทธศาสตร์ชาติก็คือการทำให้ประชาชนยอมรับและเล็งเห็นถึงความสำคัญในการจัดทำยุทธศาสตร์ของชาติ

นายวรวิทย์ ศรีอนันต์รักษา

๑. การจัดทำยุทธศาสตร์ชาติเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นและมีความสำคัญอย่างมาก เพราะยุทธศาสตร์ชาติ
จะทำหน้าที่กำหนดทิศทางและเป้าหมายในการพัฒนาประเทศ เพื่อให้ประเทศเกิดความเจริญก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง
ดังนั้น การจัดทำยุทธศาสตร์ชาตินอกจากจะพิจารณาถึงเรื่องขีดความสามารถและศักยภาพในการพัฒนา
ของประเทศไทยแล้ว ยังจะต้องดูขีดความสามารถ ศักยภาพ และทิศทางในการพัฒนายุทธศาสตร์ชาติ
ของประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคเดียวกันหรือใกล้เคียงกันด้วย เพื่อให้ยุทธศาสตร์ชาติของประเทศไทยมีความสอดคล้อง
และเหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน

๒. ควรมีการทำความเข้าใจกับทุกภาคส่วน เกี่ยวกับเรื่องการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อให้ทุกภาคส่วน
ได้มีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับแนวทาง กระบวนการ ขั้นตอน และวิธีการ ในการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ
ตลอดจนเปิดใจยอมรับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในเรื่องดังกล่าว รวมทั้งเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำ
ยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาประเทศร่วมกันต่อไป

๓. นอกจากเรื่องของการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติแล้ว สิ่งที่มีความสำคัญไม่น้อยไปกว่ากัน ก็คือ
กระบวนการหรือวิธีการในการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ (ยุทธศาสตร์ในการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ) ว่า ควรมีแนวทาง
กระบวนการ ขั้นตอน แผนงาน ในการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติอย่างไร มีวิธีการบูรณาการการทำงานของหน่วยงาน
ที่เกี่ยวข้องอย่างไร มีวิธีการให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างไร เพื่อให้สามารถสร้างหรือกำหนดเป้าหมาย
การพัฒนาประเทศที่เป็นไปในทิศทางเดียวกันหรือเป็นหนึ่งเดียวกันได้